

عبور از ناترازی زمستانی

صنعت نفت با هدف ارتقای امنیت انرژی، پروژه‌های جمع‌آوری گازهای همراه را به صورت هفتگی پایش می‌کند تا از هدررفت منابع در شبکه سراسری جلوگیری شود.

جمع‌آوری گازهای همراه نفت در سال‌های اخیر از سطح یک مطالبه محیط‌زیستی با یک پروژه فنی محدود فراتر رفته و اکنون به عنوان یکی از محورهای مهم اصلاح در حکمرانی انرژی کشور مطرح است. در شرایطی که ناترازی گاز در فصل سرد، فشار بر شبکه تأمین سوخت صنایع و نیروگاه‌ها و ضرورت افزایش بهره‌وری در زنجیره تولید انرژی بیش از گذشته خود را نشان داده، بازگرداندن گازهای مشعل به مدار مصرف اهمیتی دوچندان یافته است. بر همین اساس، سیاست‌گذار نفتی تلاش دارد مسئله فلرینگ را نه به عنوان یک مصل پرکننده عملیاتی، بلکه به عنوان بخشی از بازاریابی الگوی بهره‌برداری از منابع هیدروکربوری دنبال کند.

◀ ظرفیت پنهان در مهار مشعل‌ها

به گفته رضا خلیلی، مدیر نظارت بر تولید نفت و گاز شرکت ملی نفت ایران، هم‌اکنون روزانه حدود ۸۰ میلیون مترمکعب گاز همراه نفت در کشور تولید می‌شود. بخشی از این حجم پس از فروش وارد شبکه مصرف می‌شود، اما همچنان روزانه ۴۰ تا ۵۰ میلیون مترمکعب از این گازها، بسته به سطح تولید نفت خام، در مشعل‌ها سوزانده می‌شود. این اعداد نشان می‌دهد که مسأله فلرینگ در ایران همچنان گسترده است و در عین حال، ظرفیتی بزرگ برای تبدیل اتلاف انرژی به منبعی قابل استفاده در اقتصاد ملی وجود دارد.

اهمیت این موضوع تنها به جلوگیری از سوزاندن یک منبع ارزشمند محدود نمی‌شود. گازهای همراه، اگر به موقع جمع‌آوری و فرآورش شوند، می‌توانند به خوراک پتروشیمی‌ها، سوخت نیروگاه‌ها، تأمین‌کننده انرژی واحدهای صنعتی و پشتوانه‌ای برای تقویت پایداری شبکه گاز در ماه‌های اوج مصرف تبدیل شوند. از این منظر، هر میزان پیشرفت در مهار فلرینگ را باید معادل افزایش ظرفیت عرضه انرژی بدون نیاز به توسعه میادین جدید دانست؛ ظرفیتی که از دل اصلاح بهره‌برداری و کاهش اتلاف به دست می‌آید.

◀ عبور از وعده‌های کلی

یکی از مهم‌ترین نشانه‌های تغییر در این حوزه، فاصله گرفتن از رویکردهای کلی و حرکت به سمت برنامه‌های زمان‌بندی شده و مرحله‌بندی شده است. بر پایه اعلام رسمی، برای بخشی از گازهای همراه، پروژه‌های کوتاه‌مدت بافق ۱۸ تا ۴۰ ماه تعریف شده تا در سریع‌ترین زمان، بخشی از گازهای مشعل وارد چرخه مصرف شود. همزمان، طرح‌های بزرگ‌تر شامل احداث واحدهای فرآوری و کارخانه‌های NGL نیز با بازه زمانی ۷ تا ۱۰ سال در دستور کار قرار گرفته‌اند تا مابین نیاز فوری کشور و الزامات زیرساختی بلندمدت تعادل ایجاد شود.

در همین چارچوب، طرح‌هایی مانند مارون ۵، ایستگاه تقویت فشار گاز دهلران و اصلاح ایستگاه تزریق گاز هفتکل به بهره‌برداری رسیده‌اند و مجموع این اقدامات تاکنون حدود ۹ میلیون مترمکعب در روز به ظرفیت جمع‌آوری گازهای مشعل افزوده است. این رقم نشان می‌دهد سیاست اعلامی در حال تبدیل شدن به خروجی عملیاتی است؛ هرچند در مقایسه با ۴۰ تا ۵۰ میلیون مترمکعب گاز مشعلی که همچنان سوزانده می‌شود، مسیر پیش‌رو هنوز طولانی است و تداوم این جهت‌گیری می‌تواند به مرور از شدت ناترازی انرژی بکاهد.

مهار فلرینگ در ایران صرفاً با صدور دستور یا اجرای چند پروژه منفرد محقق نمی‌شود، زیرا بیش از ۹۰ نقطه مشعل سوزی در هفت استان کشور پراکنده‌اند و همین پراکندگی، چالش بزرگی در حوزه انتقال، جمع‌آوری، فشارافزایی و فرآورش ایجاد می‌کند. در بسیاری از نقاط، فاصله میان محل تولید گاز همراه تا تأسیسات فرآوری قابل توجه است و نیاز به خطوط لوله، ایستگاه‌های میانی و سرمایه‌گذاری پیوسته را افزایش می‌دهد. از سوی دیگر، بخشی از این گازها ترش هستند و وجود ترکیباتی مانند سولفید هیدروژن یا دی‌اکسیدکربن، فرآورش آن‌ها را پیچیده‌تر و پرهزینه‌تر می‌کند. بنابراین خاموش شدن مشعل‌ها نیازمند شبکه‌ای یکپارچه از محل استخراج تا ایستگاه تقویت فشار، واحد شیرین‌سازی، خطوط انتقال و مقصد مصرف است.

از منظر اقتصادی و زیست‌محیطی نیز گازی که امروز در مشعل‌ها می‌سوزد، در صورت بازیافت می‌تواند وارد صنایع پایین‌دستی شود و در ماه‌های سرد سال که مصرف خانگی افزایش می‌یابد و محدودیت تأمین برای صنایع و نیروگاه‌ها برترنگ‌تر می‌شود، تاب‌آوری شبکه انرژی را ارتقا دهد. همچنین جمع‌آوری این گازها ضمن جلوگیری از هدررفت سرمایه ملی و انتشار آلاینده‌ها در مناطق نفت‌خیز، همزمان سه هدف افزایش عرضه انرژی، بهبود بهره‌وری اقتصادی و کاهش پیامدهای زیست‌محیطی را محقق می‌سازد.

◀ جمع‌آوری گاز مشعل

حمید بور، مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران و معاون وزیر نفت، در گفت‌وگو با مهر با اشاره به اهمیت مهار گازهای مشعل اظهار داشت: طرح جمع‌آوری گازهای همراه برای مدیریت ارشد اجرایی کشور چنان حائز اهمیت است که به صورت هفتگی پیگیری می‌شود و یکی از مطالبات اصلی از مجموعه نفت به شمار می‌رود. وی تصریح کرد: پیش از این حدود ۵ میلیون مترمکعب گاز همراه جمع‌آوری شده بود و اکنون با تلاش‌های صورت‌گرفته، این عدد به ۱۵ میلیون مترمکعب رسیده است؛ این یعنی یک رشد ۳۰۰ درصدی که حاصل توانمندی همکاران ما در شرکت ملی نفت است. طبق برنامه ریزی‌ها و قراردادهای منعقدشده با بخش خصوصی، بنا داریم تا پایان سال ۲۱ میلیون مترمکعب دیگر گاز همراه را جمع‌آوری کنیم تا مجموع این عدد به ۲۶ میلیون مترمکعب بر روز برسد.
بور افزود: به زودی پروژه‌ای جدید افتتاح خواهد شد که جمع‌آوری ۲۰۰ میلیون فوت مکعب گاز همراه را محقق می‌کند. همچنین با افتتاح NGL ۳۱۰۰ در دهلران، تمام گازهای همراه این منطقه در حال جمع‌آوری است. برای غرب کارون نیز برنامه‌های جدی داریم و در ماه‌های آینده خبر خوبی در این حوزه منتشر خواهیم کرد. در حوزه دریا و جمع‌آوری گازهای همراه میادین دریایی نیز با همکاری بخش خصوصی در حال مذاکره هستیم تا به نتایج خوبی برسیم.

«آرمان ملی» خبر آزادسازی واردات لوازم خانگی سامسونگ وال جی را بررسی می‌کند

بازگشت کره‌ای‌ها به بازار لوازم خانگی!

لوازم خانگی نیازمند نگاهی چندوجهی به ابعاد تولید، مصرف و ساختار قیمت‌ها است. از یک سو، صنعت لوازم خانگی داخلی که در سال‌های اخیر سرمایه‌گذاری‌های سنگینی را در زمینه بومی‌سازی قطعات و خطوط تولید انجام داده است، با ورود محموله‌های خرد مرزنشینی یا خطر با شوک ساختاری مواجه نخواهد شد؛ زیرا حجم ورود کالا از مجاری مرزنشینی و تعاونی‌ها به اندازه‌ای نیست که بتواند سهم بازار تولیدکنندگان بزرگ داخلی را ببled یا ساختار عرضه و تقاضای کلان را دگرگون کند. با این حال، تداوم این معافیت‌ها هشدار می‌است برای ارتقای کیفی مستمر محصولات داخلی تا توان رقابتی خود را در برابر دانقه بازار حفظ نمایند. از سوی دیگر، در بخش مصرف‌کننده، این تصمیم ممکن است تا حدی به شفاف‌سازی قیمت کالاهای خارجی موجود در بازار غیررسمی کمک کند و با قانونی‌سازی واردات از طریق تعاونی‌ها، از خطرات قاچاق پنهان بکاهد. اما از آنجاکه این اقدام به صورت خرد وارد می‌شوند، مسائلی چون فقدان گارانتی‌های معتبر شرکتی، هزینه‌های نگهداری بالا، نبود زنجیره پایداری تأمین قطعات یدکی و نوسان شدید قیمت بر پایه نرخ روز ارز آزاد، کم‌اکان به عنوان ریسک‌های اصلی پیش‌روی خریداران این محصولات باقی خواهد ماند.

◀ چشم‌انداز آینده

این گزارش می‌افزاید: در عین حال انتشار خبر آزادسازی واردات برنده‌های سامسونگ و ال جی، حاصل تفسیری ناقص و غیرتخصصی از یک ابلاغیه تخصصی بوده است. واقعیت آن است که دژ محکم ممنوعیت واردات رسمی لوازم خانگی خارجی همچنان پابرجا و دست‌نخورده باقی مانده است. سیاست‌گذار با صدور این مصوبه صرفاً پنجره‌ای کوچک برای معیشت مرزنشینان و تعاونی‌های بومی گشوده تا توازن و عدالتی میان ملوانان، کولبران و اعضای تعاونی‌ها برای مرزی ایجاد شود. به این ترتیب، هرگونه چشم‌انداز مبنی بر بازگشت رسمی نمایندگی‌ها، رانندازی کمپین‌های فروش قانونی یا واردات گسترده تجاری این دو غول کره‌ای به کشور منتفی است. بازار لوازم خانگی ایران همچنان در محور تولیدات داخلی حرکت خواهد کرد و کالاهای خارجی نیز تنها در مجاری محدود، خرد و با مختصات تجارت مرزی حضور خواهند داشت؛ واقعیتی که ضرورت هوشیاری مصرف‌کنندگان در مواجهه با فضا‌سازی‌های کاذب قیمتی در بازار را دوچندان می‌سازد.

ابلاغیه‌ها نیز این چارچوب بدون کوچک‌ترین تساهلی حفظ شده است. این چهار سرفصل عبارت‌اند از: یخچال، یخچال‌فریزر، ماشین لباسشویی، ماشین ظرفشویی، یعنی این کالاهاکه در ادبیات اقتصادی به عنوان محصولات حجیم، ازبر و در عین حال دارای توان تولید انبوه در داخل کشور شناخته می‌شوند، کم‌اکان خط قرمز سیاست‌گذاران تجاری به شمار می‌روند. ممنوعیت ثبت سفارش رسمی برای این چهار ردیف محصول نشان می‌دهد که مرزهای تجاری برای بازگانی عام قفل باقی مانده و مصوبه اخیر به هیچ‌وجه به معنای آزادسازی واردات این اقلام در قالب‌های معمول گمرکی و بازرگانی سراسری نیست.

◀ تفاوت واردات مرزنشینی

کارشناسان معتقدند: برای درک ژرفای این موضوع، باید تمایزات بنیادین میان سازوکار «واردات از مسیر تسهیلات مرزنشینی» و «واردات رسمی تجاری» را از دیدگاه ساختار حقوقی، اقتصادی و اجرایی تبیین کرد. در واردات رسمی، فرآیندها مبتنی بر ثبت سفارش شرکتی در سامانه جامع تجارت، تخصیص منابع ارزی از مسیر شبکه بانکی یا سامانه نیما، ترخیص کانتنرنی و یکپارچه‌از مبادی رسمی گمرکی، رعایت ضوابط کامل استاندارد اجباری و الزام به ارائه شبکه خدمات پس از فروش و گارانتی رسمی است. در این سازوکار، واردات در حجم گسترده صورت می‌گیرد و ساختار توزیع مویرگی و سراسری را نغذیه می‌کند. در مقابل، رویه واردات مرزنشینی ابزاری است حمایتی با دامنه شمول کاملاً محدود. این شیوه بر پایه سقف‌های مجاز سالانه برای خانوارهای مرزنشین یا تعاونی‌های محلی بنا نهاده شده است. منشأ ارز در این معاملات خارج از منابع رسمی بانکی کشور بوده و تشریفات واردات با تخفیفات ویژه حقوق ورودی و عوارض گمرکی انجام می‌پذیرد. دامنه نفوذ و توزیع کالاهایی که از این بستر وارد می‌شوند نیز بر اساس قوانین ناظر بر مبادلات مرزی، در محدوده جغرافیایی خاص تعریف شده و فاقد سازوکارهای شرکتی واردات کلان، شبکه‌های خدمات پس از فروش سراسری و زنجیره‌های توزیع زنجیره‌ای است. از این رو، حذف محدودیت برند برای تعاونی‌های مرزنشین تنها به مفهوم هم‌ترازی این تعاونی‌ها با ملوانان و کولبران در استفاده از امتیازات تجارت محلی است و هرگز نمی‌توان آن را معادل تغییر ریل استراتژیک در نظام بازرگانی خارجی کشور تلقی کرد.

◀ پیامدهای طرح بر بازار

تحلیلگران معتقدند، اثرات این گشایش محدود بر بازار

ساماندهی سهام عدالت در پیچ نهایی

حقوق سهامداران حفظ می‌شود

دستورالعمل جدید دولت می‌تواند یکی از مهم‌ترین تصمیم‌ها برای تعیین تکلیف ساماندهی این موضوع است. بر اساس اظهارات وزیر اقتصاد، اکنون علاوه بر مسیر دولت، موضوع تهیه طرح جامع در مجلس نیز مطرح است و دولت در حال ریزینی با مجلس برای تعیین تکلیف نهایی این مسئله است. سهام عدالت که میلیون‌ها نفر از مردم را دربر می‌گیرد، در سال‌های گذشته با موضوعاتی از جمله نحوه مدیریت شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی، مالکیت عمومی و واگذاری بخشی از سهام شرکت‌های دولتی به اقشار مختلف جامعه اجرا شد. در این طرح، سهام تعدادی از شرکت‌های دولتی در

شورای اسلامی نیز خواستار تهیه یک طرح جامع از سوی نمایندگان برای ساماندهی این موضوع است. بر اساس اظهارات وزیر اقتصاد، اکنون علاوه بر مسیر دولت، موضوع تهیه طرح جامع در مجلس نیز مطرح است و دولت در حال ریزینی با مجلس برای تعیین تکلیف نهایی این مسئله است. سهام عدالت که میلیون‌ها نفر از مردم را دربر می‌گیرد، در سال‌های گذشته با موضوعاتی از جمله نحوه مدیریت شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی، مالکیت عمومی و واگذاری بخشی از سهام شرکت‌های دولتی به اقشار مختلف جامعه اجرا شد. در این طرح، سهام تعدادی از شرکت‌های دولتی در

وزیر امور اقتصادی و دارایی از نهایی شدن دستورالعمل اجرایی دولت برای ساماندهی سهام عدالت خبر داد و گفت: در تدوین این دستورالعمل تلاش شده حقوق و سهم همه ذی‌نفعان، اعم از سهامداران مستقیم و غیرمستقیم، حفظ شود.

سید علی مدنی‌زاده در جلسه سیداندیشی با صاحب‌نظران اقتصاد دربارۀ سهام عدالت اظهار کرد: از مدت‌ها قبل در شورای عالی بورس دستورالعملی برای تعیین تکلیف نهایی سهام عدالت صاحبان سهام، شامل شرکت‌های سرمایه‌پذیر و شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی، تهیه شده است. وی با اشاره به گستردگی جامعه ذی‌نفعان سهام عدالت افزود: به دلیل تعداد بالای ذی‌نفعان، از زمان تدوین این دستورالعمل تاکنون تعامل با گروه‌های مختلف ادامه داشته تا در نهایت درباره نحوه اجرای آن به یک توافق برسیم.

◀ ساماندهی سهام عدالت

وزیر اقتصاد تأکید کرد: در دستورالعمل تدوین‌شده از سوی دولت تلاش شده حقوق تمام ذی‌نفعان، چه سهامداران مستقیم و چه سهامداران غیرمستقیم، محفوظ بماند. موضوع دستورالعمل نهایی ساماندهی سهام عدالت ظرف هفته‌های آینده در دولت به اتمام خواهد رسید؛ هرچند مجلس

ماجرای حساب‌های راكد

قرار بود سامانه «حسام» که برای ساماندهی حساب‌های بانکی مازاد و راكد و تعیین تکلیف این حساب‌ها به شکل غیرحضوری طراحی شده است، اوایل شهریور (در هفته دولت) رونمایی شود، اما با گذشت یک ماه از این موعد، این سامانه هنوز در دسترس عموم قرار نگرفته و مشتریان همچنان ناچار به مراجعه به شعب بانک‌ها هستند. البته در این بین برخی بانک‌ها خود جوش نسبت به فعال‌سازی حساب‌های راكد اقدام کرده‌اند!

به گزارش ایسنا، سامانه «حسام» قرار است امکان مشاهده متمرکز حساب‌های بانکی اشخاص حقیقی و تعیین تکلیف حساب‌های مازاد را فراهم کند. طبق توضیحات معاون اداره مهندسی نرم‌افزار بانک مرکزی، در این سامانه علاوه بر بستن حساب‌های مازاد، مشتری می‌تواند یک حساب پایه را مشخص کند تا در صورت بسته شدن حساب مشمول، مانده آن به حساب پایه منتقل شود. بانک مرکزی همچنین برآورد کرده است که حدود ۴۰۰ میلیون حساب بانکی مازاد قابلیت شناسایی و تعیین تکلیف داشته باشند.

با این حال، وعده رونمایی این سامانه چند بار تکرار شده است. در آخرین اظهارات منتشرشده از سوی بانک مرکزی در شهریورماه، اعلام شده بود که «حسام» حداکثر تا هفته بعد رونمایی خواهد شد، اما این وعده نیز در موعد مقرر عملی نشد و گزارش‌های منتشرشده در پایان شهریور از ادامه تأخیر در رونمایی حکایت داشت.

به این ترتیب، در شرایطی که قرار بود با راه‌اندازی حساب، بخش مهمی از فرآیند بستن حساب‌های مازاد از مراجعه حضوری به شعبه به یک فرآیند متمرکز و غیرحضوری منتقل شود، مشتریان همچنان برای تعیین تکلیف حساب‌های قدیمی خود باید از مسیرهای فعلی بانک‌ها استفاده کنند.

بانک‌ها منتظر حسام نامندند

در همین فاصله، برخی بانک‌ها نیز به شکل جداگانه در حال تعیین تکلیف حساب‌های راكد هستند. بر اساس گزارشی که درباره یکی از بانک‌های بزرگ کشور منتشر شده، این بانک طبق روال کاری خود که هر شش ماه یکبار انجام می‌دهد، نسبت به فعال‌سازی حساب‌های راكد مشتریان اقدام کرده و برخی مشتریان پس از فعال شدن حساب خود با کسر ۵۰۰ تومان از موجودی‌شان مواجه شده‌اند؛ ابلاغی که به عنوان هزینه فعال‌سازی حساب راكد اعلام شده است.

این مبلغ البته با آخرین جدول کارمزد‌های خدمات بانکی رایلی بانک مرکزی نیز همخوانی دارد. بانک مرکزی در شهریورماه ۱۴۰۵ اعلام کرد که کارمزد‌های خدمات بانکی رایلی به روزرسانی شده و دریافت هرگونه وجه خارج از مبالغ ابلاغی مجاز نیست. در جدول جدید، برای فعال‌سازی مجدد حساب‌های راكد و مطالبه‌نشده مبلغ حدود ۵۰۰ تومان تعیین شده است.

طبق بررسی‌های انجام‌شده بنابر این اصل، دریافت کارمزد برای این خدمت، در صورت انطباق اقدام بانک با مقررات ابلاغی بانک مرکزی، موضوعی جدال بحث‌اطلاع‌رسانی به مشتری است؛ اما پرسش مهم‌تر این است که آیا بانک می‌تواند بدون اطلاع یا درخواست صاحب حساب، حساب را فعال کند و سپس کارمزد این اقدام را از موجودی مشتری کسر کند؟

◀ بانک می‌تواند حساب را ببندد؟

پاسخ این پرسش به نوع اقدام و مفاد قرارداد حساب بستگی دارد. مقررات بانک مرکزی تکلیفی در زمینه شناسایی و تعیین تکلیف این حساب‌ها ایجاد کرده است. در دستورالعمل اجرایی شناسایی و تعیین تکلیف حساب‌های مطالبه‌نشده و مازاد نیز تصریح شده که بانک باید در موارد مشخص، برای تعیین تکلیف حساب‌های راكد با مشتری تماس بگیرد، پیامک یا مکاتبه ارسال کند. همچنین در زمان افتتاح حساب باید مفاد مقررات مربوط به وضعیت حساب‌های بدون گردش به مشتری اطلاع داده شود.

از سوی دیگر، در ضوابط جدید مربوط به افتتاح و نگهداری حساب‌های سپرده رایلی، پیش‌بینی شده است که در شرایط مشخص و در صورتی که مفاد مربوطه در قرارداد افتتاح حساب لحاظ شده باشد، بانک بتواند حساب راكد را بدون اخذ تأیید مجدد مشتری ببندد و مانده آن را به حساب پایه منتقل کند.

در نتیجه، نمی‌توان صرفاً بر اساس راكد بودن حساب اطلاع‌مشتری آن را ببندد یا فعال کند. مبنای اقدام بانک، مقررات بانک مرکزی، نوع حساب، وضعیت آن و مهم‌تر از همه مفاد قراردادی است که هنگام افتتاح حساب به مشتری ارائه شده است.

از سوی دیگر، مقررات کارمزدی نیز دریافت وجه برای فعال‌سازی مجدد حساب‌های راكد را به رسمیت شناخته است. در واقع، در شرایطی که هنوز سامانه «حسام» به طور کامل در دسترس مشتریان قرار نگرفته، هم‌زمانی این دو روند اهمیت بیشتری پیدا می‌کند؛ از یک طرف مشتری منتظر سامانه‌ای است که قرار است امکان مشاهده و بستن غیرحضوری حساب‌های مازاد را فراهم کند و از طرف دیگر، برخی بانک‌ها پیش از راه‌اندازی این سامانه، به شکل مستقل در حال فعال‌سازی یا تعیین تکلیف حساب‌های راكد هستند.